

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VI nr.64

Aprilie 2003

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2003	2
<i>Evoluția producției</i>	- Dinamică mai redusă a producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Trend nefavorabil al stocurilor de produse finite.....	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar este devansat ușor de cererea insuficientă	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se atenuază	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Ritm lent de creștere a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluție ascendentă a ratei profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna aprilie 2003

Opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în legătură cu evoluția principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții pentru luna aprilie 2003 continuă să evidențieze o tendință pozitivă a acestora, dar mai temperată comparativ cu ultima lună din trimestrul precedent.

Circa 39 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție mai mare decât în luna anterioară, în timp ce un procentaj de circa 17 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. În proporție de 44 la sută, participanții la sondaj apreciază că producția realizată se va menține la nivelul lunii precedente. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la circa 73 la sută.

Trimestrul I 2003 s-a încheiat cu o perspectivă mai puțin favorabilă asupra evoluției stocurilor de produse finite, situație ce pare să se perpetueze și în prima lună a celui de al doilea trimestru. Cu toate că s-a redus față de luna precedentă, procentajul celor care apreciază că stocurile de produse finite vor crește este în continuare superior celui al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite se va intensifica. În majoritatea ramurilor, stocurile de materii prime înregistrează un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de circa 90 la sută dintre participanții la sondaj. Aproximativ 7 la sută dintre agenții economici chestionați semnalează în continuare existența unor probleme de aprovizionare în unele sectoare.

În opinia managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură, principala cauză a limitării creșterii economice rămâne în continuare cererea insuficientă, urmată îndeaproape de blocajul financiar. Pe lista factorilor care afectează buna desfășurare a procesului de producție se mai regăsesc: lipsa materiilor prime, evoluția cursului monedei naționale și nivelul dobânzilor bancare.

Cu toate că soldul opiniilor privind evoluția forței de muncă din industrie rămâne negativ, se poate remarca o atenuare considerabilă a trendului descendent. Aproape 13 la sută dintre respondenți (față de numai 3 la sută în luna anterioară) anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, iar circa 17 la sută dintre cei chestionați (cu 23 de puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) estimează că numărul de personal se va încadra pe un trend descendent. În opinia a circa 70 la sută dintre participanții la sondaj, forța de muncă are o tendință de relativă stabilitate.

Ponderele respondenților care apreciază că evoluția prețurilor de producție va fi ascendentă se menține la 38 la sută, nivel similar celui din ultima lună a trimestrului I, în timp ce 10 la sută dintre cei chestionați estimează că vor opera reduceri ale prețurilor practice. Însușind circa 52 la sută, procentajul agenților economici care anticipează o evoluție stabilă a prețurilor de producție a scăzut ușor față de luna precedentă, când 59 la sută dintre respondenți s-au exprimat în acest sens.

Majoritatea celor chestionați (peste 60 la sută) estimează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna precedentă, în timp ce circa 35 la sută și, respectiv, 27 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

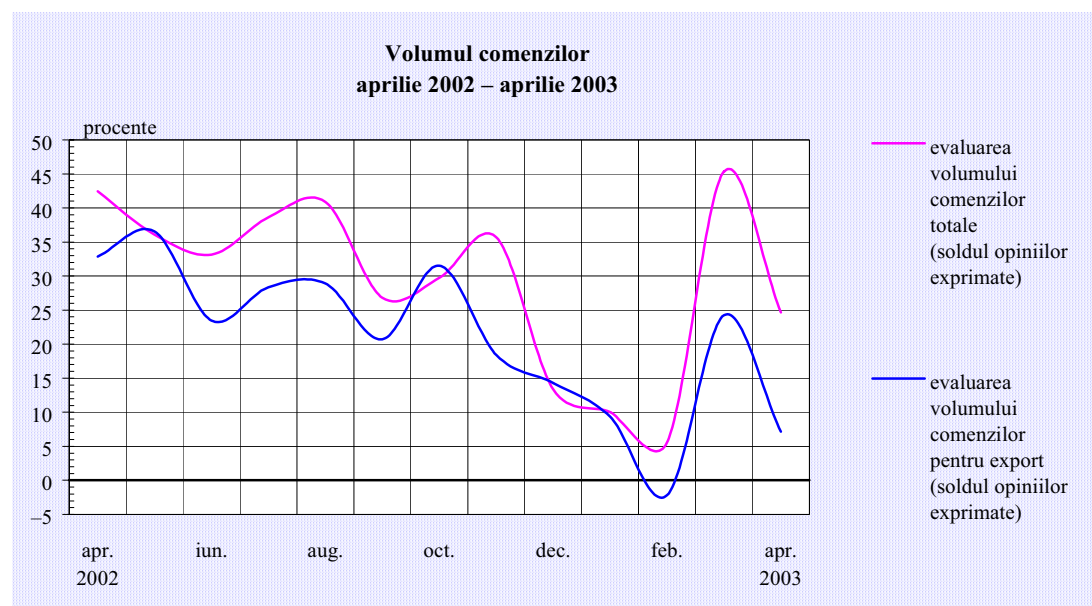
*Evoluția
producției*

Dinamică mai redusă a producției industriale

În prima lună a trimestrului II, estimările privind creșterea portofoliului de comenzi provin de la circa 38 la sută (cu 16 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) dintre agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial și în cel de construcții; circa 48 la sută anticipează menținerea acestuia în limitele lunii anterioare, iar opiniile nefavorabile reprezintă circa 14 la sută.

Evoluții	Mar. 2003	Apr. 2003
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	75,1%	73,3%

Sectoarele în care ponderea operatorilor care consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului de comenzi se situează peste media pe industrie sunt: industria extractivă, industria ușoară, industria chimică, industria materialelor de construcții, metalurgie, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții

*Atenuare a
trendului
pozitiv al
volumului
total de
comenzi*

O reducere a portofoliului de comenzi, și implicit o relativă încetinire a ritmului activității economice pentru luna în curs, sunt anticipate de către aproape jumătate dintre agenții economici din industria de prelucrare a petrolului și, în proporții cuprinse între 6 și 15 la sută, de către cei care activează în industria de prelucrare a lemnului, metalurgie și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

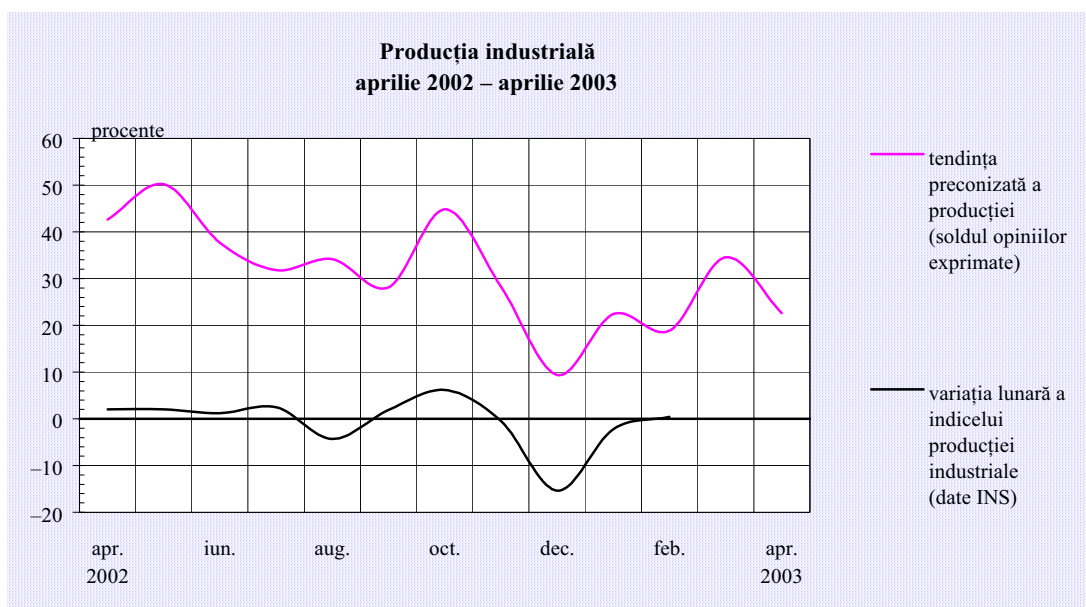
În privința portofoliului de comenzi pentru export se prefigurează în continuare o evoluție favorabilă: răspunsurile care indică majorarea cererii pentru export și cele care indică o situație stabilă însumează un procentaj de circa 66 la sută din total (cu circa 4 puncte procentuale mai puțin decât în luna martie).

Reprezentând un procentaj de 26 la sută dintre participanții la sondaj, agenții economici care apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele realizate sunt localizați cu precădere în industria ușoară, industria chimică, industria materialelor de construcții, metalurgie, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului și industria mijloacelor de transport.

Un procentaj însumând circa 19 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat sunt mai puțin optimiști, apreciind că trendul volumului de comenzi pentru export va fi descendent în luna aprilie.

Circa 48 la sută dintre agenții economici care își desfășoară activitatea în industria de prelucrare a petrolului, aproape 34 la sută dintre cei din industria extractivă și într-o proporție mai mică (între 7 și 20 la sută) cei din industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului și industria mijloacelor de transport preconizează o reducere a cererii externe.

*Încetinirea
ritmului de
creștere a
producției
industriale*

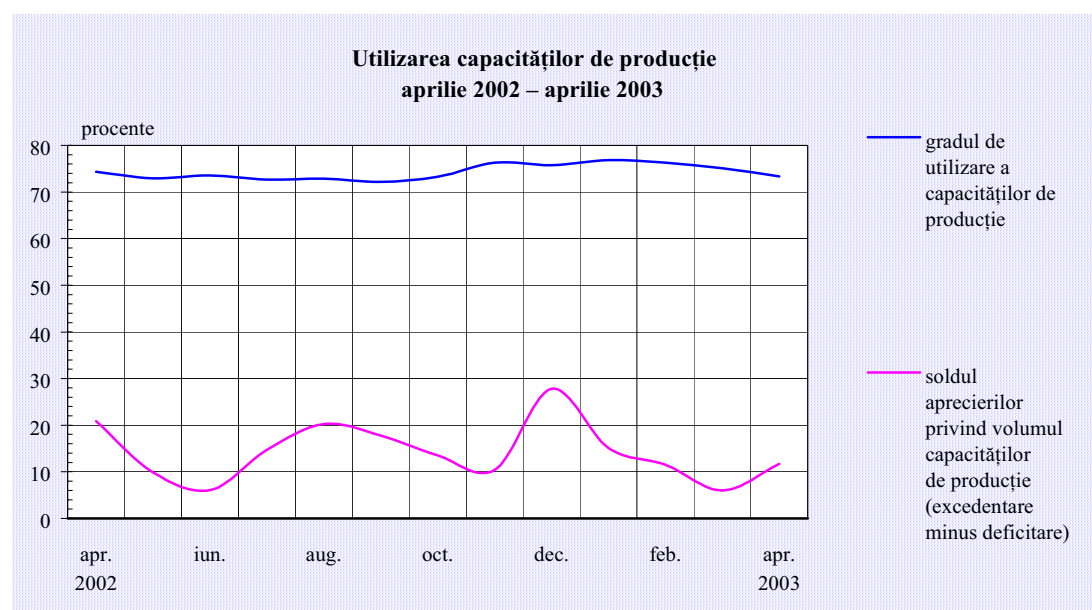

Având în vedere că procentajul agenților economici care anticipează creșterea volumului de comenzi totale și pentru export s-a redus comparativ cu luna precedentă, ne putem aștepta la o dinamică mai modestă a volumului de comenzi.

În aceste condiții, este posibil să se înregistreze și o reducere a dinamicii producției industriale comparativ cu ultima lună a trimestrului I. Circa 39 la sută dintre cei chestionați (cu 4 puncte procentuale mai puțini decât în martie) consideră că vor obține o producție superioară celei din luna precedentă, în timp ce un procentaj de 44 la sută estimează că producția se va menține la nivelul lunii precedente. Circa 17 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea (față de 9 la sută în luna martie).

Evoluții peste media pe industrie sunt așteptate în următoarele sectoare de activitate: industria extractivă, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria poligrafică, industria chimică, metalurgie, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport. O revigorare a activității este așteptată și de o parte a agenților economici care activează în industria alimentară și sectorul de construcții.

Aproape jumătate dintre respondenții care activează în industria de prelucrare a petrolului și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și o parte a celor din industria de prelucrare a lemnului și metalurgie (unde sunt preponderente opiniile favorabile unei evoluții ascendente a producției) anticipează tendințe contrare.

În luna aprilie capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de circa 73 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, industria alimentară, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industria materialelor de construcții, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează între 55 și 63 la sută).

Aproape 77 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că între potențialul tehnologic aflat în exploatare și programul de producție există o bună corelare. Circa 17 la sută dintre cei

chestionați apreciază că dispun de capacități de producție insuficient utilizate. În cea mai mare parte, aceste opinii provin de la agenții economici din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport și din activitatea de construcții.

Stocuri

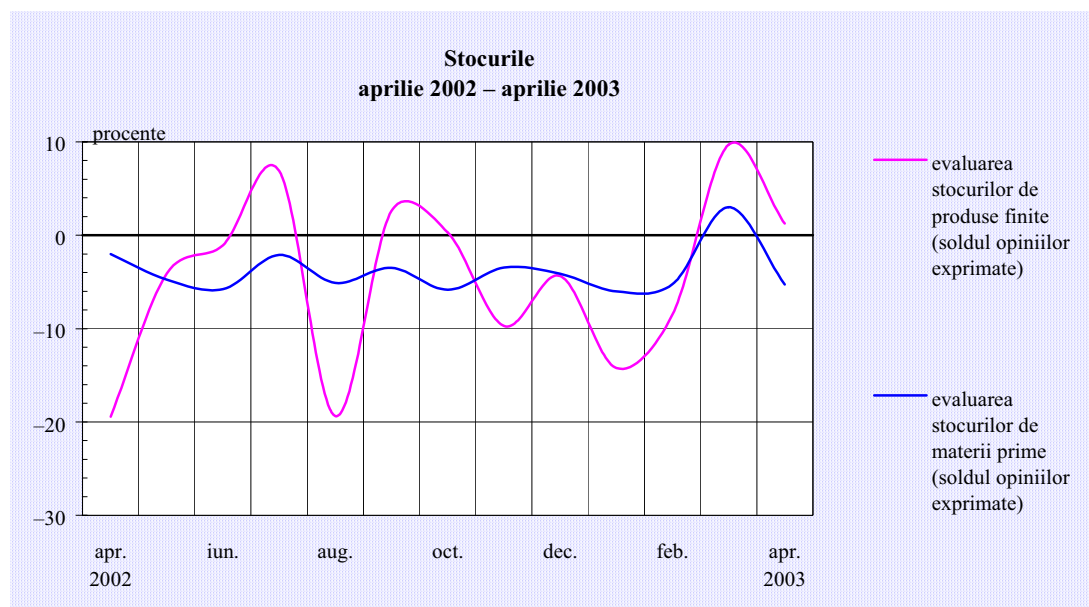
Trend nefavorabil al stocurilor de produse finite

Tendința de acumulare a stocurilor de produse finite semnalată în luna precedentă se va menține și în luna aprilie, dar va fi mai puțin pronunțată. Cu toate că diferența este doar cu puțin peste un punct procentual, procentajul opiniilor exprimate în sensul continuării absorbției stocurilor este pentru a doua lună consecutiv depășit de cel al respondenților care au anticipat creșterea acestora.

Evoluții	Mar. 2003	Apr. 2003
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↗	↘

Pentru unele categorii de produse, creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor rămase la producători, în condițiile reducerii atât a cererii interne, cât și a celei pentru export. Producția pe stoc este în creștere în următoarele sectoare: industria extractivă, industria ușoară, industria materialelor de construcții, metalurgie și industria de mașini și echipamente.

Evoluție nefavorabilă a stocurilor

Circa 17 la sută dintre participanții la sondaj (localizați cu precădere în industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului și industria de mijloace de

transport) consideră că stocurile de produse finite vor continua să scadă, în timp ce pentru 56 la sută dintre cei chestionați acestea vor rămâne neschimbate.

Cu toate că lipsa materiilor prime figurează în continuare pe lista factorilor care afectează desfășurarea normală a procesului de producție, circa 90 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că stocurile de materii prime înregistrează un nivel satisfăcător în majoritatea ramurilor.

Aproape 7 la sută dintre participanții la sondaj se confruntă cu probleme generate de lipsa materiilor prime. Principalii reprezentanți ai acestei categorii provin din industria alimentară, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, metalurgie, industria chimică și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

*Factori care
limitează
producția*

Blocajul financiar este devansat ușor de cererea insuficientă

Între cauzele limitării creșterii producției industriale, problemele legate de lipsa cererii sunt plasate pe primul loc, pentru a doua lună consecutiv, de către 37 la sută dintre managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură. Portofoliul de comenzi este considerat a se situa sub nivelul de la care nu ar mai constitui o preocupare, îndeosebi de către agenții economici din industria de mașini și echipamente, industria materialelor de construcții, industria chimică, sectorul de prelucrare a petrolului, industria ușoară, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții.

Aproape 34 la sută dintre cei chestionați consideră că blocajul financiar continuă să afecteze desfășurarea normală a procesului de producție. Problemele de solvabilitate și acumularea plăților restante sunt prezente în toate ramurile industriale. Lipsa lichidităților pare a fi mai puțin resimțită în industria alimentară, metalurgie, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport și industria materialelor de construcții, unde ponderea celor care nominalizează efectele negative ale blocajului financiar se situează sub media pe industrie (între 13 și 30 la sută).

Ca și în luna precedentă, un procentaj însumând circa 23 la sută dintre respondenți identifică lipsa materiilor prime ca factor cu influență nefavorabilă asupra activității de producție industrială și celei de construcții. Acest fenomen afectează în special metalurgia, industria alimentară, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, activitatea de construcții și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Conform opiniei exprimate de circa 18 la sută dintre participanții la sondaj, un alt factor nominalizat pentru influența negativă asupra derulării în condiții optime a procesului de producție este deprecierea monedei naționale. Cu excepția industriei extractive, metalurgiei, industriei de mașini și echipamente și industriei de mijloace de transport, unde efectele creșterii cursului de schimb leu/euro par a fi mai puțin resimțite (din aceste sectoare provenind între 1 și

9 la sută dintre opinii), în restul sectoarelor de activitate deprecierea leului este indicată ca factor advers în proporții cuprinse între 20 și 95 la sută dintre opiniile exprimate.

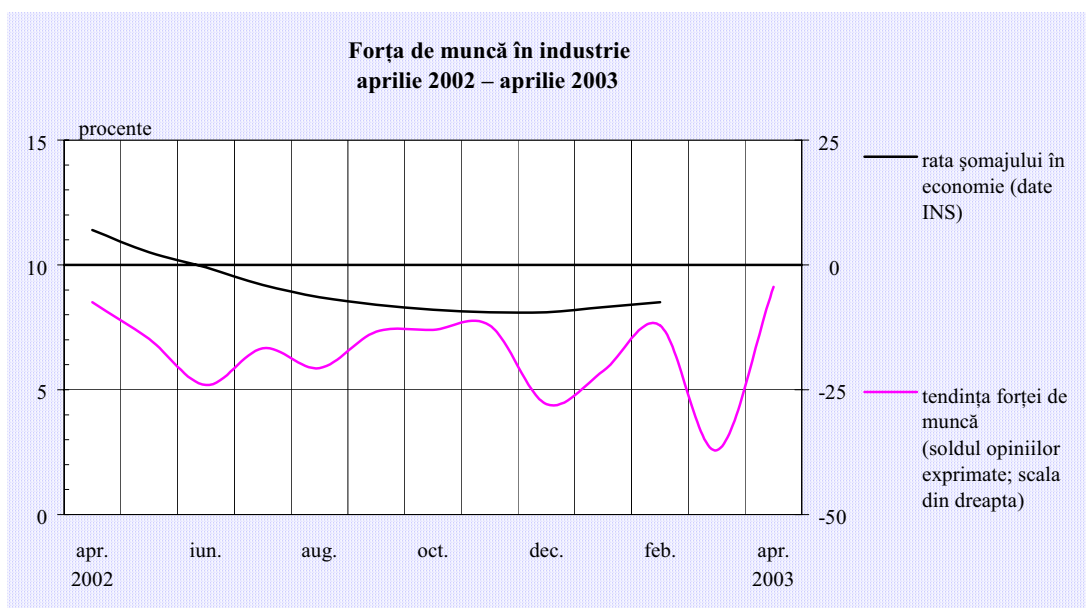
Circa 12 la sută dintre participanții la sondaj continuă să considere că activitatea productivă este îngreunată și ca urmare a nivelului dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari, apreciat ca fiind ridicat. Dificultățile legate de finanțarea investițiilor, dar și a procesului de producție ca urmare a șanselor reduse ale întreprinderilor de a accede la credite, sunt prezente cu precădere în industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, metalurgie și activitatea de construcții.

Utilizarea
forței de muncă

Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se atenuează

Estimările agenților economici participanți la sondaj cu privire la evoluția forței de muncă angajate în activitățile industriale și de construcții evidențiază o atenuare a trendului descendent al acesteia. Procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal îl depășește cu doar 4 puncte procentuale (față de 37 de puncte procentuale în luna precedentă) pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

Trendul
descendent al
forței de
muncă
angajate în
industrie se
atenuează

Reducerile de personal continuă în industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria textilă și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, ramuri care se regăsesc și printre cele în care se anticipează reducerea portofoliului de comenzi sau o utilizare sub potențial a capacităților de producție din dotare (circa 17 la sută dintre respondenți).

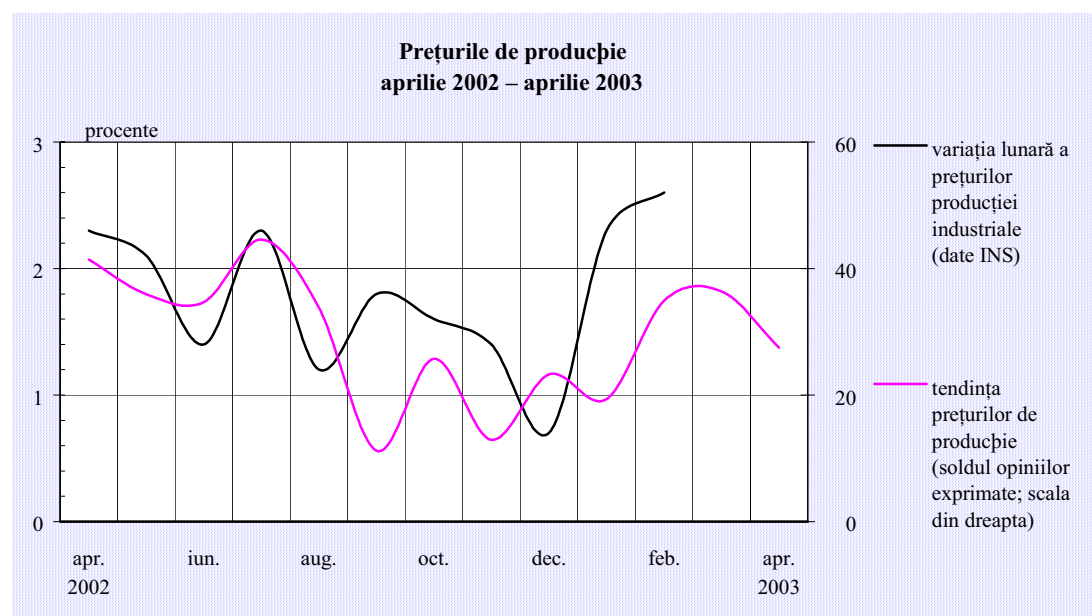
În majoritatea sectoarelor industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, procentajul celor care apreciază că nivelul de utilizare a forței de muncă este relativ stabil fiind, în luna aprilie, de 70 la sută.

Circa 13 la sută dintre operatorii economici anticipează un trend ascendent al forței de muncă în sectoarele pe care le reprezintă: industria chimică, industria alimentară, activitatea de construcții și industria materialelor de construcții.

Prețuri de
producție

Ritm lent de creștere a prețurilor de producție

Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține și în luna aprilie pe un trend ascendent, dar se poate aprecia (luând în considerare creșterea, față de luna precedentă, a ponderii celor care anticipează reduceri de prețuri) că ritmul de creștere va fi mai lent.

Temperarea
ritmului de
creștere a
prețurilor de
producție

Circa 38 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj apreciază că vor opera majorări ale prețurilor practicate. În industria extractivă, metalurgie, industria alimentară, industria de prelucrare a petrolului, precum și în industria mijloacelor de transport, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții, anticipările se situează peste media sectorului de producție industrială.

Cea mai mare parte a participanților la sondaj (circa 52 la sută) apreciază că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc, cel puțin pentru moment, modificări esențiale ale prețurilor practicate.

Dacă în luna martie proporția respondenților care considerau că vor opera reduceri ale prețurilor practicate era nesemnificativă (sub 1 la sută), trimestrul II debutează cu o creștere substanțială

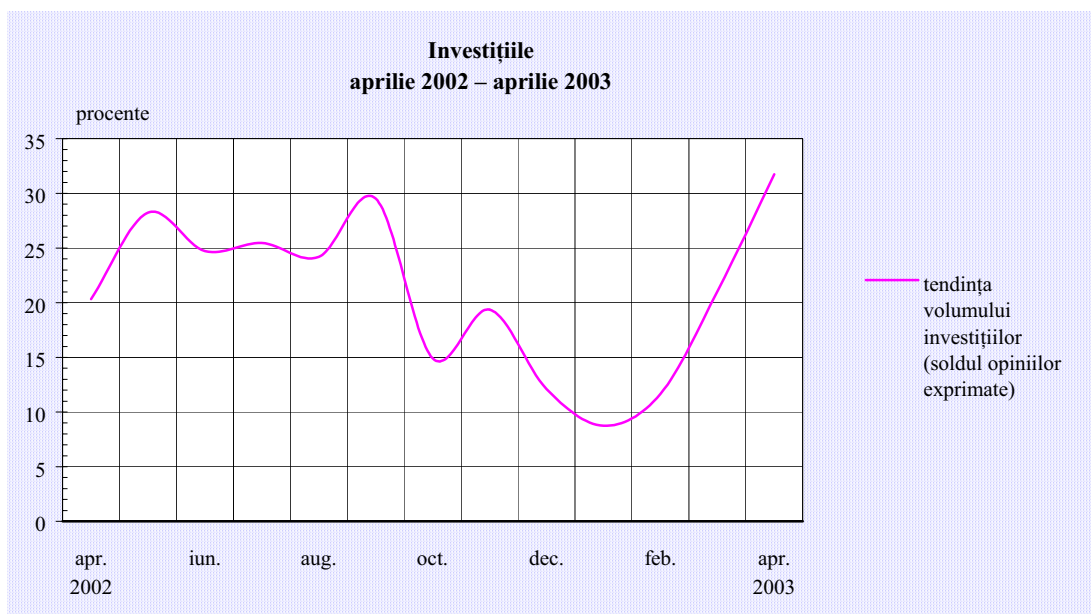
(circa 9 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă) a ponderii agenților economici care, în contextul diminuării cererii și al acumulării stocurilor de produse finite, estimează că vor recurge la reduceri de prețuri (cu precădere cei din industria extractivă, industria chimică și din industria de mașini și echipamente).

Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Estimările privind activitatea de investiții sunt favorabile, în această lună, consolidării procesului investițional. Comparativ cu luna martie, procentajul participanților la sondaj care s-au exprimat în sensul unei evoluții ascendente a volumului de investiții s-a majorat cu circa 6 puncte procentuale, atingând pentru prima dată în acest an un nivel de peste 30 la sută.

În medie pe industrie, 35 la sută dintre participanți au considerat că activitatea de investiții se va intensifica; distribuția pe ramuri arată că cei care au imprimat această tendință sunt în principal agenții economici din ramurile de prelucrare a petrolului (69 la sută dintre opinii), industria extractivă (60 la sută dintre opinii), industria mijloacelor de transport (39 la sută dintre opinii), sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (33 la sută dintre opinii), industria materialelor de construcții (30 la sută dintre opinii) și industria de mașini și echipamente (24 la sută dintre opinii).

*Trend
ascendent al
activității de
investiții*

Circa 3 la sută dintre participanții la sondaj (mai puțin de jumătate comparativ cu luna precedentă) semnalează persistența lipsei de interes pentru investiții. Astfel, în unele ramuri estimările au fost mai puțin favorabile, agenții economici apreciind că volumul investițiilor va înregistra un recul comparativ cu luna martie. Printre acestea se numără industria chimică (15 la sută), activitatea de construcții (11 la sută dintre opinii), industria alimentară (8 la sută dintre opinii) și metalurgia (5 la sută dintre opinii).

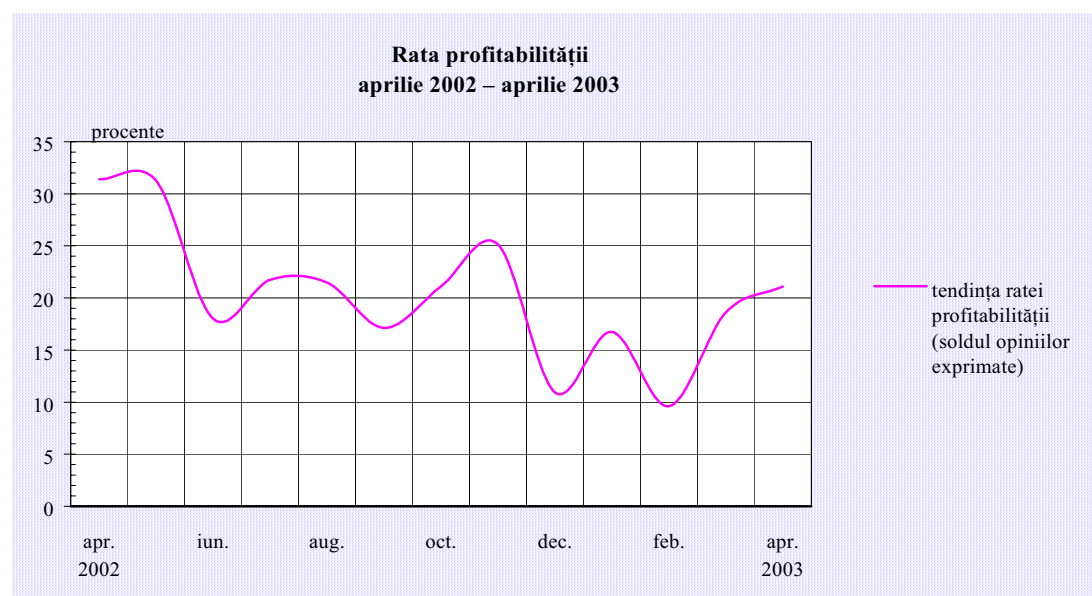
Peste 60 la sută dintre participanții la sondaj anticipează că volumul investițiilor nu va înregistra modificări față de luna martie.

Profitabilitate

Evoluție ascendentă a ratei profitabilității

Pentru prima lună a trimestrului II, aprecierile operatorilor economici participanți la sondaj asupra evoluției profitabilității continuă să fie optimiste, prefigurându-se un trend ascendent al acestui indicator. Procentajul respondenților care anticipează o creștere a profitabilității se situează în jurul nivelului de 27 la sută, continuând să fie superior (cu peste 21 puncte procentuale) celui al agenților economici care estimează rezultate mai modeste.

Cea mai mare parte a producătorilor care speră că vor reuși să-și îmbunătățească performanțele, sporindu-și rentabilitatea, provin din ramurile: poligrafie (90 la sută); metalurgie (61 la sută dintre opinii); industria chimică și industria extractivă (36 la sută dintre opinii); industria materialelor de construcții (29 la sută).

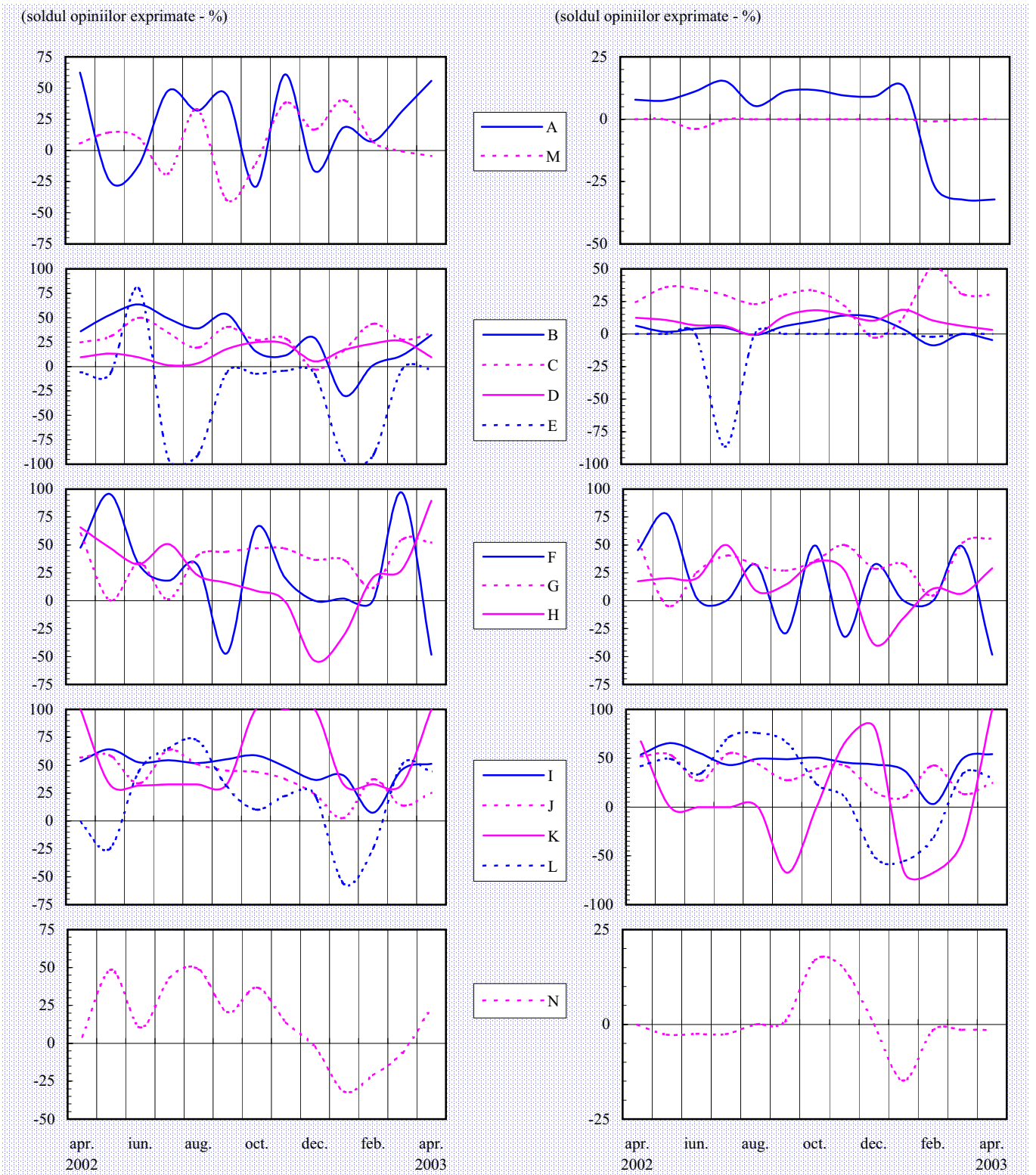

O rată mai redusă a profitabilității este estimată de circa 6 la sută dintre participanții la sondaj (jumătate comparativ cu luna martie). Cei mai mulți exponenți ai acestei categorii provin din sectorul de construcții și metalurgie (16 la sută), industria de prelucrare a lemnului (12 la sută) și industria de mașini și echipamente (10 la sută).

În opinia a circa 63 la sută dintre cei chestionați (cu 13 puncte procentuale mai mult decât în luna martie), preocuparea pentru creșterea nivelului productivității muncii și pentru reducerea costurilor, precum și finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare vor conduce la menținerea nivelului de rentabilitate.

Evaluarea volumului comenzilor totale

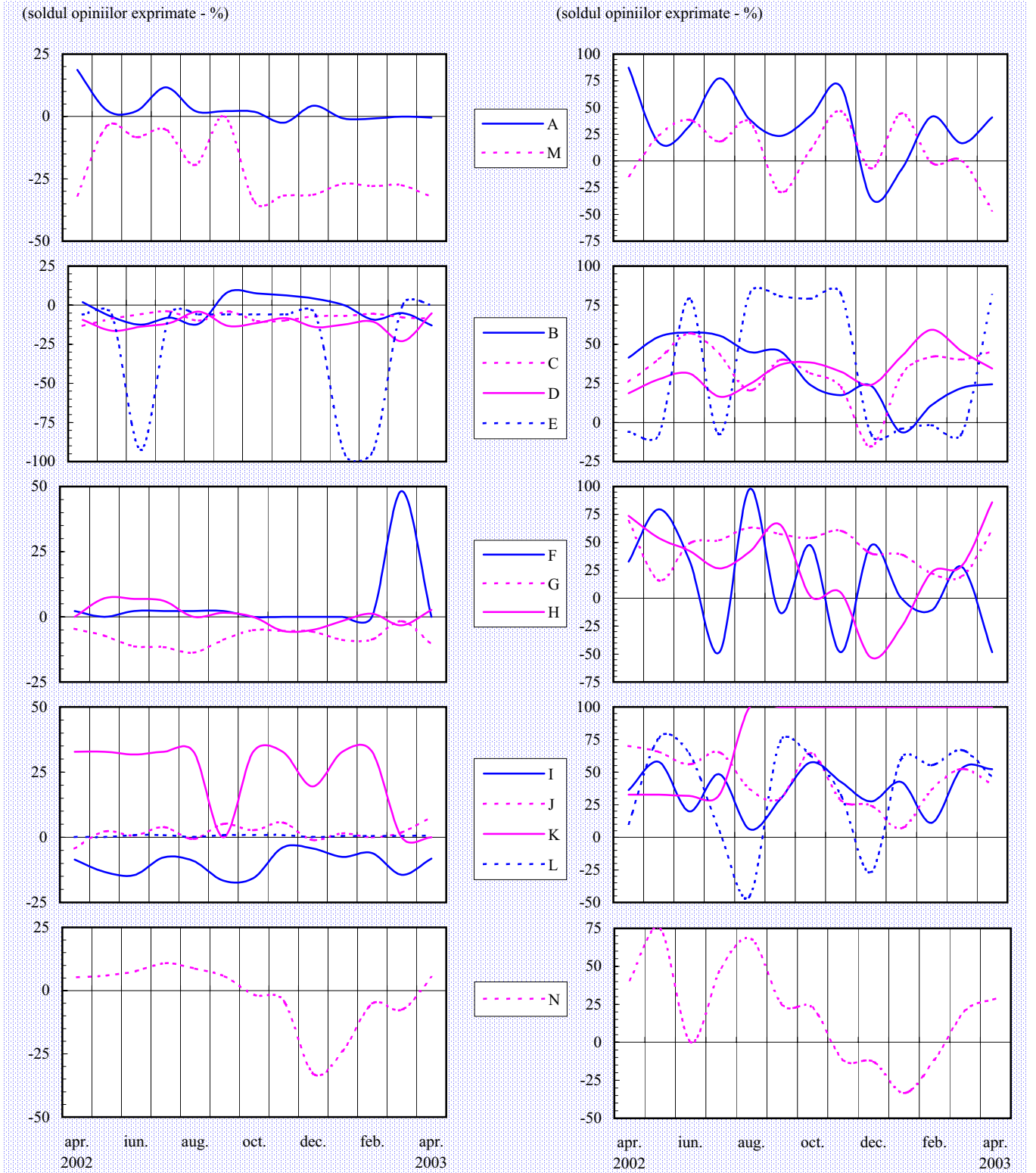
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

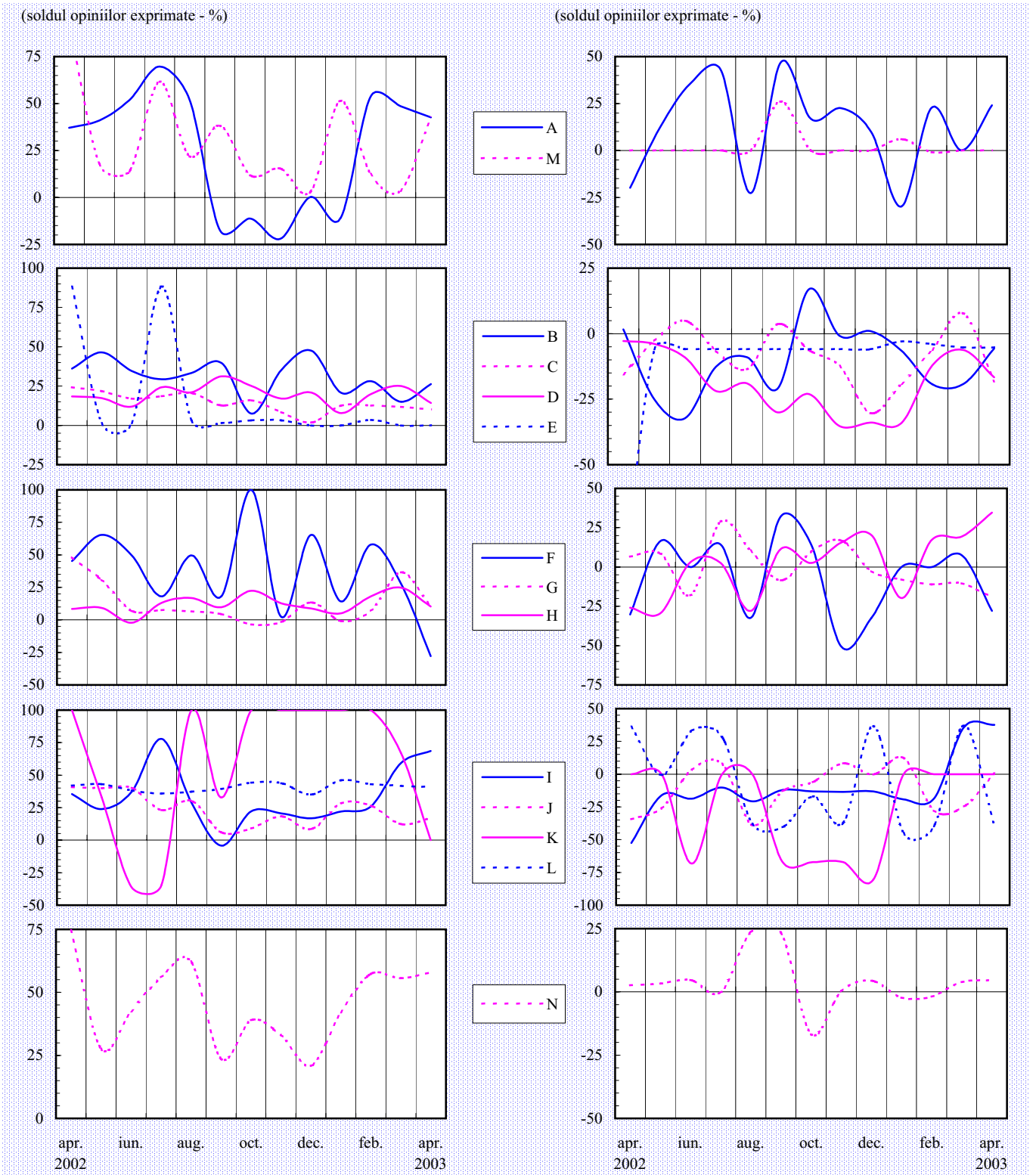
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

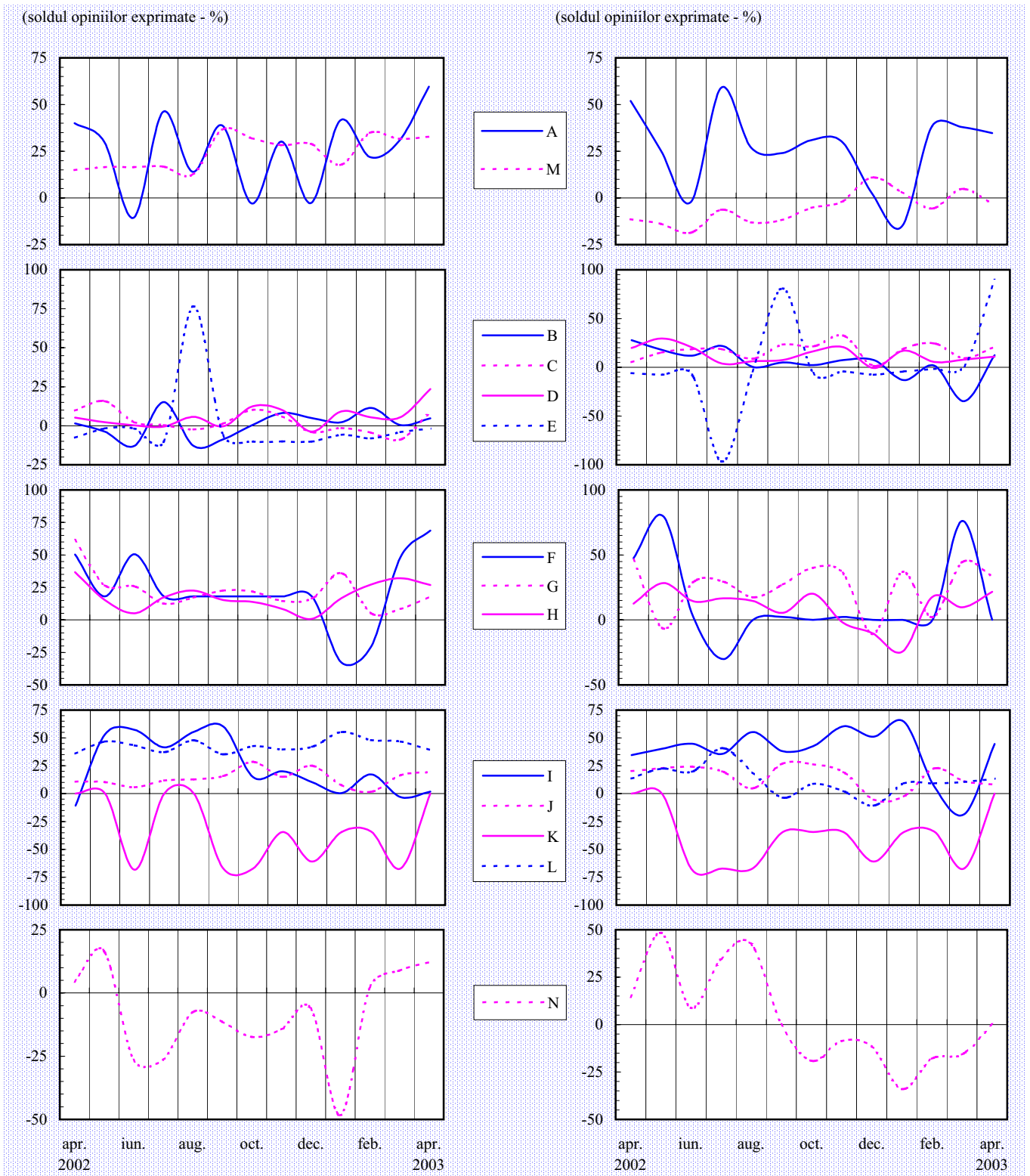
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 16 aprilie 2003.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989